

šno so si želeli vsi zatiralski režimi v zgodovini, a so jo lahko doslej izvedli v zelo omejenem obsegu tudi tedaj, ko se je najbolj posrečila.

Človeški razvoj je vse prej kakor zgolj biološka ali zgolj psihološka kategorija in, kakor sem že omenil, traja vse življenje. Vanj je kajpada mogoče poseči, in to na več načinov. Doslej je bila najpogostejša oblika takega poseganja akulturacija. Beseda je v slovenskem fonetičnem zapisu hudo dvoumna, saj sta z isto besedo zapisana dva izraza, ki obstajata v angleščini in francoščini in sta tam fonetično identična, v zapisu pa nista, in pomenita zelo različne reči: gre za *aculturation* in *acculturation*. Prvi izraz označuje razmere, v katerih ljudje ne poznajo referenc skupine, ki ji pripadajo oz. s katero se identificirajo (nacije, regionalne družbe, starostnega razreda, poklica, kraja bivanja itn.). Ta izraz sodi v kontekst preseljevanja, migracij in izginjanja kulture. Akulturacija v tem pomenu sodi med glavne vzroke za šolski neuspeh in za neuspeh pri integriranju v druge institucije in predvsem v druga družbeno kulturna okolja. Akulturacija v drugem pomenu, s katero prve ne smemo zamenjevati, pa pomeni kulturno adaptacijo. To akulturacijo je mogoče opisati kot skupek fenomenov, ki so posledica trajnega neposrednega stika med osebami z različnimi kulturami in povzročajo spremembe v prvotnem kulturnem modelu ene izmed kultur ali vseh kultur v stiku – enostranska akulturacija je v resnici nemogoča, ker ni mogoče, da se v takem stiku ne bi spremenila tudi druga kultura, le da se nekatere spreminjajo na pol vede in po sili razmer, druge pa nevede in nezavedno (na primer kultura kolonialnih gospodarjev). V nobenem primeru pa ni mogoče akulturacije v prvem ali v drugem pomenu imeti za asimilacijo: vpletene kulture ostajajo navzlic akulturacijskim spremembam razločljive. Antropologija ima opraviti tako z *aculturation* kakor z *acculturation*: obe sodita k procesom, ki oblikujejo mentaliteto in imaginarij posameznikov, le da prva pomeni poraz v kulturnem konfliktu, ki je tem bolj destruktiven za posameznika, čim bolj ireduktibilen je, saj se posameznik zaradi njega znajde v svetu, ki ga ne prepozna, se pravi, v njem nima identitete. Razmere, ki nastanejo zaradi prve akulturacije, seveda zahtevajo intervencijo okolja, in sicer tako, ki bi omogočila drugo akulturacijo. Če je akulturacija št. 1 nekakšna življenjska slepa ulica, ki sili posameznika, da vztraja pri čedalje bolj degradiranih kulturnih formah, obsega akulturacija št. 2 celo pahljačo form in učinkov.²

2 Roger Bastide npr. ločuje vsaj tri tipe akulturacije 2, in sicer: spontano akulturacijo, kadar so kulture v svobodnem stiku; prisilno akulturacijo, ki jo organizira in vsili neka družbena/kulturna skupina kar pri kolonizaciji ali pri suženjstvu; načrtovano, nadzirano akulturacijo, s katero naj bi nastala nova (proletarska, nacionalna) kultura (Bastide, 1948; 1950; 1970). Antropologija akulturacije št. 2 ponava-